

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Gf. III. 30.061/2013/5. szám

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Németh Zoltán András jogtanácsos által képviselt felperes neve (felperes címe - korábbi nevén: felperes korábbi neve felperes korábbi címe) felperesnek -, a Dr. Ugron László jogtanácsos által képviselt alperes neve(alperes címe) alperes ellen vállalkozói díj megfizetése és járulékai iránt indított perében a Nyíregyházi Törvényszék 2012. november 29. napján kelt 8.G.15-11-040122/58. számú ítélete ellen az alperes részéről 62. sorszám alatt benyújtott fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 300 000 (Háromszázezer) Ft másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság az 58. sorszámon meghozott ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 20 667 003 Ft-ot és annak a 2011. június 2-től kezdődően a kifizetés napjáig járó a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7%-kal növelt mértékű késedelmi kamatát és 2 414 382 Ft perköltséget.

Az elsőfokú ítéletben megállapított (lényeges) tényállás szerint az alperes közbeszerzési eljárást követően a nyertes pályázó felperessel vállalkozási szerződést kötött. A szerződésben a felek rögzítették, hogy az alperes megelőzően tervezési szerződést kötött a K. Kft-vel, a M. - N. (... belterület: I. út - M. út - Z. út M. külterület, N. külterületen elhelyezkedő) települések közötti kerékpárút építési-, engedélyezési-, és kivitelezési tervdokumentációjának elkészítésére. A benyújtott engedélyezési tervdokumentáció alapján a N. (a továbbiakban: N.) 2008. augusztus 12. napján kelt határozatával engedélyt adott a M. város és N. község között közigazgatási területén egyoldalú, kétirányú

kerékpárút építésére. A vállalkozási szerződésben a felperes bruttó 343 500 000 Ft vállalkozói díjért 2009. november 7-i teljesítési határidővel vállalta a K. Kft. által tervezett és az N. jogerős és végrehajtható engedélyében foglaltak szerint engedélyezett tervdokumentációk valamint a megvalósításra vonatkozó közbeszerzési eljárás során általa benyújtott ajánlati dokumentációja alapján az ÉAOP ... jelű pályázati dokumentációban foglalt műszaki tartalom megvalósulásának kivitelezési munkáit - a vállalkozási szerződésben meghatározott ütemezéssel.

A felek a szerződésüket három alkalommal, 2009. december 10-én, 2010. április 16-án és 2010. május 31-én módosították, amelyek során a szerződési kikötések közül lényegesen a szerződés teljesítésének eredeti határidejét előbb 2010. május 3-ra, majd 2010. június 4-re változtatták.

E szerződésre hivatkozva a felperes 2011. június 14-én, 24 400 436 Ft vállalkozói díj és a megjelölt időpontoktól járó, a Ptk. 301. §-a szerinti késedelmi kamata megfizetése iránti keresetet terjesztett elő az alperes ellen, a Ptk. 389. §-a alapján.

13 006 903 Ft-ot arra hivatkozva követelt, hogy a kivitelezés során elvégeztette a kerékpárút vonalával érintett a T. Nyrt. távközlési üzemelő hálózatának a kiváltási munkáit, melyekkel kapcsolatos igényét a T. Nyrt. már a K. Kft. tervező részére megküldött közműkezelői nyilatkozatban közölte, az alperes azonban - a felperes többszöri felhívása ellenére - a hálózat kiváltási munkákat nem rendelte meg a T. Nyrt-től, arra vonatkozóan külön szakági terv sem készült. Ezért ezt az elvégzett munkát a felperes pótmunkaként kívánja az alperessel szemben elszámolni.

7 104 099 Ft megfizetése iránti igényt szintén pótmunkadíjként érvényesített arra hivatkozva, hogy a részére átadott kerékpárút kiviteli terve tartalmazott egy fedvényt, amely új csatorna szakaszok (240 m, illetve 336 m) építését írta elő. Az ehhez szükséges csatornaépítésről 2009. október 13-án pótmunka ajánlatot küldött az alperesnek, amelynek befogadásával az alperes indokolatlanul késedelmeskedett, ezért a szerződés szerinti befejezési határidő tarthatósága érdekében az új szakaszok megépíthetőségének biztosításához 2009. november 12-től 30-ig elvégezte a ... és ... jelű csapadék csatornák közötti csatorna szakasz mélyebb fektetési munkáit 5 539 559 Ft értékben. A 3+170 - 3+400 km szakaszok közötti aknák átalakítása, teherelosztó lemez építése, víznyelő kiépítése a gerincvezeték további 1 565 100 Ft költséget okozott „amely a többszöri áttervezés miatti átépítési költségekből adódott”.

56 850 Ft fizetésére - úgyszintén pótmunkadíjként - amiatt tartott igényt, mert az alperes külön utasítása alapján a M. utca és a Z. utca csomópontban szegély átépítésre is sor került ilyen összegben.

498 551 Ft megfizetésére arra hivatkozva élt keresettel, hogy az alperes érdekkörében felmerült okokból került sor a szerződésmódosításokra, amelyek miatt a felperesnek ilyen összegű többletköltsége merült fel a bankgaranciák biztosításával kapcsolatban.

3 733 433 Ft-ot késedelmi kamatként követelt azt állítva, hogy az alperes a részszámláját is késedelmesen egyenlítette ki, ezért az egyes teljesítéseket a Ptk. 293. §-a alapján számolta el (és így elszámolásra került 3 733 433 Ft összegű késedelmi kamat) ennek következtében a ... számú 2010. szeptember 11-én esedékessé vált 20 667 003 Ft végösszegű számlájából 3 773 433 Ft még kiegyenlíthetetlen.

A felperes 3 733 433 Ft összegű követelését az alperes késedelmi kamatként jogszerűnek elismerte, amely nyilatkozata alapján az elsőfokú bíróság a 2011. november 17-én meghozott 6. sorszámú - utóbb fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett - részítéletével, az alperest kötelezte a felperes javára ezen összeg, valamint annak a 2010. szeptember 11-től kezdődően a kifizetés napjáig járó - a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7%-kal növelt mértékű késedelmi kamata és 233 340 Ft részperkölség 15 napon belül történő megfizetésére.

Az alperes ezt meghaladóan a felperes keresetének elutasítását kérte. Vitatta, hogy a M. - N. települések közötti kerékpárút és kapcsolódó létesítményei kivitelezése során a felperes bármiféle pótmunkát végzett volna. A T. Nyrt. tulajdonát képező közműhálózat kiváltása érdekében teljesített felperesi munkavégzésekkel kapcsolatban arra hivatkozott, hogy a felperessel közbeszerzési eljárás során, annak eredményeként kötötte meg a vállalkozási szerződést. A Közbeszerzési Értesítő 2009. június 29-i 2009/... számában megjelent ajánlati felhívásban szerepelt az, hogy a szerződés tárgyát képezi továbbá az M. 2008. augusztus 12. napján kelt határozatával kiadott engedélyben rögzített szakhatósági és közműnyilatkozatokban foglaltak teljesítése. Ugyanakkor - az érvényes ajánlattétel feltételeként részéről megvásárolandó - ajánlati dokumentációjával a felperes megkapta a T. Nyrt. Közműkezelői nyilatkozatát is. „A közbeszerzésekről” szóló 2003. évi CXXIX. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 4. §-ának (15) bekezdése értelmében a közbeszerzési műszaki leírás kivitelezése során a felperes szerződéses feladatát képezte a közműkezelői nyilatkozatban szereplő kiváltáshoz szükséges munkák megterveztetése és elvégzése is, így azt a felperes külön pótmunkaként nem számolhatja el.

A M. út és a Z. úti csomópont építésével összefüggésben érvényesített felperesi igényből az alperes elismert egy darab bontás miatt 3750 Ft összegben, és egy darab építés miatt 15 300 Ft összegben felmerült költséget, ezt meghaladóan azonban az ezzel kapcsolatban előterjesztett kereseti követelés elutasítását kérte arra hivatkozva, hogy a felperesnek utasítást sem az alperes sem a műszaki ellenőrre nem adott. Ezért az ezekkel kapcsolatban felmerült többletköltségeit a felperes az alperessel szemben alappal nem érvényesítheti.

Az alperes állítása szerint a felperes a ... és ... jelű csatornaszakasz mélyebbre fektetését a megrendelő erre vonatkozó utasítása nélkül, saját hatáskörében annak ellenére végezte el, hogy az utóbb sem vált szükségessé tekintettel arra, hogy a K. 2010 márciusában elállt attól az igényétől, amelyet a kerékpárút engedélyeztetési eljárását követően támasztott a beruházással szemben. Így az engedélyes tervben szereplő megoldástól eltérő kivitelezés nem minősül olyan pótmunkának, amelynek díjára a felperes igényt tarthatna.

Az alperes védekezése szerint a felperes keresetében hivatkozott a 3+170 - 3+400 km szakasz közötti csatorna átalakítással kapcsolatos munkálatok sem minősülnek pótmunkáknak. Azt elismerte, hogy a felperes a 2009. szeptember 18-i koordinációs megbeszélésen jelezte, hogy az érintett szakaszon a rézsú és a rézsúburkolás nem fér el. Hivatkozott azonban arra, hogy még ugyanezen a napon a helyszíni szemlén megállapodás született arról; a R. előtt támfal épül, amelyhez a szükséges tervkiegészítéseket (a fedvény tervhez hossz szelvény készítését abból a célból, hogy a támfal és a töltésre építés mennyisége meghatározható legyen) a tervező elkészíti. A felperes tehát 2009. október 5-től tisztában volt azzal, hogy a kerékpárút magassági vonalvezetése változik, azonban az alvállalkozója 2009. november 17. és 30-a között - amikor még nem volt elfogadott és a

megrendelő által elrendelt támfalépítési változat - mégis megépítette a M. úti aknákat és víznyelőket az eredeti terv szerint.

A felperes - mint szakkivitelező annak nyilvánvaló tudatában, hogy a magassági vonalvezetés változása az akna víznyelő szinteket alapvetően befolyásolja - a megrendelői döntés hiányában elvégzett munkák ellenértékét, illetőleg az amiatt keletkezett többletköltségeket az alperestől alappal nem követelheti.

Az alperes vitatta a felperesnek a bankgarancia meghosszabbításával kapcsolatos költségek megtéríttetésére vonatkozó igényét is. E körben arra hivatkozott, hogy - építési naplóbejegyzéssel igazoltan - 2009. szeptember 24. és október 7-e között a felperes annak ellenére szüneteltette a kivitelezési munkákat, hogy az építési napló 2009. szeptember 24-i bejegyzése szerint a műszaki ellenőr az akadályozással nem érintett szakaszon az építkezés gyorsítását kérte. A szerződéses teljesítési határidők módosításában tehát a felperes saját felróható magatartása közrehatott, így az ezzel összefüggésben a bank garancia meghosszabbításával kapcsolatos többletköltséget az alperestől alappal nem igényelheti.

Az elsőfokú bíróság a - részítélettel el nem bírált - keresetnek teljes egészében helyt adó döntését a következőkkel indokolta:

A felek között 2009. szeptember 10-én létrejött vállalkozási szerződés tartalmából megállapította, hogy a felperes az elkészített és részére átadott engedélyes, illetve kiviteli tervek alapján a létesítmény (kerékpárút - és kapcsolódó műszaki feladatok) kivitelezésére vállalt kötelezettséget, terv készítése nem képezte szerződéses feladatát. Erre tekintettel nem fogadta el alperesnek azt a védekezését, hogy a közműnyilatkozat birtokában a felperesnek a T. vezetékek védelmével és kiváltásával kapcsolatos tervezési és kivitelezési feladatokat a fix összegű átalány díjért el kellett végeznie.

A perben kirendelt K.Gy. mérnök műszaki és igazságügyi szakértő által adott kiegészített szakértői vélemény alapján megállapította, miszerint a „közműkiváltások” elnevezés alatti 6. illetve 10-11-12. pontra adandó árajánlatok között nem szerepelt a T. vezetékekkel kapcsolatos kivitelezői tervezés, illetőleg feladat megvalósítás, mert az ott megjelölt ajánlati költségvetés más munkanemeket takart. Ugyanakkor a 2009. szeptemberi kooperációról felvett emlékeztető szerint az alperes képviselői azt az utasítást adták a felperesnek, hogy a T. Nyrt. felé a vezetékek védelmével és kiváltásával kapcsolatos tervek elkészítése és a munkák kivitelezése kapcsán járjon el. Mindezekből a Ptk. 403. §-ának (3) bekezdésére figyelemmel azt a következtetést vonta le, hogy eltérő megállapodás hiányában a tervek elkészítése - elkészíttetése a megrendelő, az alperes feladata volt. Az alperes ugyanakkor - nem vitásan - a

T. közművezetékek kiváltásához szükséges terveket sem az engedélyes tervek, sem pedig a kiviteli tervek elkészítésére adott megrendelésében a tervezőtől nem rendelte meg. E kereseti követelés jogalapját tekintve az elsőfokú bíróság arra a meggyőződésre jutott, miszerint ha az alperes által ténylegesen elvégzett T. vezetékek védelmével és kiváltásával kapcsolatos tervezői és kivitelezési munkák az elvállalt feladat elvégzéséhez szükséges, de sem a tervekben sem a költségvetésben nem szereplő olyan munkák voltak, amelyeknek az ellenértéke az átalányárban nem volt benne, így az pótmunkadíj címén a felperest megilleti.

A felperesnek az ezzel összefüggésben érvényesített teljes kereseti kérelmét megalapozottnak találta, mivel a felperes szerződéssel és számlákkal igazolni kívánt pótmunkadíj igényét a perben kirendelt szakértő összezszerűségében is megállapította.

A felperes által a M. út - Z. úti csomópont átépítése miatt igényelt

56 850 Ft vállalkozói díjból - az elsőfokú ítélet indokolása szerint - az alperes 19 050 Ft-ot elismert. A további 37 800 Ft megfizetésére pedig azért kötelezte a bíróság, mert a kirendelt szakértő véleményéből egyértelműen megállapította, hogy az alperesi érdekkörbe tartozó rossz tervezésnek a következménye volt az, hogy a kerékpárút fizikailag nem fért el a terv szerint kijelölt útszakaszon. A felperes bizonyította, hogy 2009. november 23-án ezt jelezte az alperes felé és a 12. számú kooperációs emlékeztetőben is hivatkozott rá azzal, hogy az ezt követően megtartott helyszíni szemlén a peres felek jelen lévő képviselői és az alperes érdekkörében eljáró műszaki ellenőr egyértelműen meghatározták a szükséges munkarészeket az elvégzendő feladatokat, az alperes e pótmunkák elvégzését is megrendelte „de annak műszaki szükségessége is felmerült annak érdekében, hogy a kerékpárút a kijelölt útvonalon megvalósítható legyen”.

A csapadékcatorna építési költségei címén igényelt 7 104 699 Ft pótmunkadíj követelésből a csatorna szakasz átépítésére eső 5 539 599 Ft felperesi követelést az elsőfokú bíróság azért tartotta megítélhetőnek, mert az ajánlati terv nem tartalmazta a csapadék csatorna átépítésének igényét, erre vonatkozóan a fedvény-tervet a megbízó alperes a munkaterület átadás-átvétel napján adta át a felperes vállalkozónak. Az ítélet ide vonatkozó indokolása tartalmazza, hogy a szakmai gyakorlat szerint a tervek átadása a munka megrendelésének minősül, ezért eredményesen az alperes nem védekezhet azzal, hogy ennek a munkának a megvalósítását nem rendelte meg. A csatorna fedlapok átépítése miatti 1 565 100 Ft összegű pótmunkadíj iránti igényt pedig azért találta alaposnak, mert L.L.-nak a felperes területi igazgatójának tanúvallomása alapján megállapította; e munka elvégzése külön megrendelés hiányában műszaki szükségességből merült fel, mivel a nagyobb átmérőjű szennyvízaknákra a tervezett átmérőjű aknafedél a méretbeli különbségek miatt nem volt elhelyezhető, ezért el kellett végezni a felperes által teljesített átépítést. E munka összezszerűségét - az ítélet szerint - az alperes képviselői nem kifogásolták és a felperes által bemutatott költségvetés alapján az alperes kizárólag forráshiányra hivatkozott.

Az elsőfokú ítélet indokolása szerint a felperesnek a szerződésmódosítások következményeként szükségessé vált bankgarancia meghosszabbítások miatt felmerült többletköltsége megtérítésére vonatkozó igénye jogalapját az alperes részben elismerte. Az elsőfokú bíróság nem fogadta el, az ezzel kapcsolatos azt a védekezését, amely szerint olyan külső, a két félén kívülálló körülmények is a szerződésmódosításokhoz vezettek, amelyekre tekintettel nem kizárólag az alperes tehető felelőssé, így a teljes 498 551 Ft-nak az alperesre hárítása méltánytalan lenne. A Ptk. 403. §-ának (3) bekezdésére utalással az elsőfokú bíróság e körben kifejtette; a Ptk. 277. §-ának (4) bekezdése értelmében az alperesnek, mint megrendelőnek együttműködési kötelezettsége keretében jogszabályból eredő feladata volt a munka elvégzéséhez szükséges hatósági engedélyezési eljárás lefolytatása és a hatósági engedélyek beszerzése.

Tekintettel arra, hogy a felek szerződése szerint tervszolgáltatási kötelezettsége az alperesnek volt, a felperes teljesítését akadályozó és a szerződésmódosításokat

eredményező tervhibák, hiányosságok nem tekinthetők a feleken kívülálló harmadik személy olyan magatartásának, amelyért egyik fél sem tehető felelőssé. Mivel pedig a bankgarancia hosszabbítások oka a tervek hibája illetőleg hiányos volta, valamint a csapadék csatorna megépítésével kapcsolatban - szintén az alperes érdekkörébe eső - a közútkezelő N. Zrt-vel folytatott tárgyalások elhúzódása volt, az elsőfokú bíróság megállapította; ezek az alperesi mulasztások egyértelműen hozzájárultak a szerződésmódosításokban rögzített teljesítési határidők meghosszabbításához, amelynek következménye volt a bankgarancia költségének növekedése. Mindezek miatt 498 551 Ft kereseti követelés vonatkozásában az alperes fizetési kötelezettségét a Ptk. 318. §-a és 339. §-a alapján az alperes mulasztásával, illetőleg hibás teljesítésével okozott többletköltség, mint kár jogcímén találta megállapíthatónak.

Nem fogadta el az elsőfokú bíróság alperesnek a felperesi késedelemre történő hivatkozását sem, amelyet azzal indokolt, hogy az alperes oldalán, illetve érdekkörében felmerült tervszolgáltatási és döntési késedelem, mint jogosulti késedelem önmagába kizárja a felperes, mint vállalkozó kötelezett késedelemének a megállapítását.

Az elsőfokú bíróság 20 667 003 Ft tekintetében pernyertes felperes javára az alperest a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján a közjegyzői eljárásban megfizetett 300 000 Ft eljárási költség, a perben lerótt 600 000 Ft eljárási illeték, a felperes által előlegezett 694 372 Ft szakértői díj, valamint a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelete 2. §-ának a)-b) pontja szerint megállapított 820 010 Ft áfa nélküli ügyvédi munkadíjból álló, mindösszesen 2 414 382 Ft perköltség megfizetésére is kötelezte.

Az ítélet ellen az alperes fellebbezett, amelyben az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését kérte a Pp. 252. §-ának (2) bekezdése alapján arra hivatkozással, hogy az elsőfokú bíróság az eljárás lényeges szabályainak megsértésével megalapozatlan tényállást állapított meg és meghozott ítélete olyan hiányosságokban szenved, amely hiányok pótlására a másodfokú eljárásban a törvény szerint már nincs jogi lehetőség.

Eljárásjogi szabálysértésként jelölte meg az elsőfokú bíróság részéről a Pp. 221. §-a (1) bekezdésének megfelelő indokolási kötelezettség elmulasztását. Az elsőfokú ítélet tartalmából és annak indokaiból ugyanis nem tűnik ki az, hogy a bíróság az alperes nyilatkozatait az abban foglalt szakmai álláspontot, illetve jogi, logikai érvelését miért nem fogadta el. Az ítélet azt sem tartalmazza, hogy a bíróság miért nem tartotta az alperes által felajánlott bizonyítékokat alkalmasnak az alperesi jogi álláspont alátámasztására, illetve a felperes tényállításainak vagy bizonyítékainak cáfolatára.

Az elsőfokú bíróság a Pp. 221. §-ának (1) bekezdésében írt annak a kötelezettségének sem tett eleget, miszerint az ítéletben a megállapított tényállás bizonyítékait is meg kell jelölni. Az alperes által prezentált bizonyítékok gyakorlatilag hiányoznak az elsőfokú ítéletből. „Erre tekintettel csak sérülhet az a jogszabályi alkalmazás is, amely szerint a bíróságnak a bizonyítékok mérlegeléséről irányadónak vett körülményeket említi meg, ugyanis ez sem lehet teljes körű, ha az ítélet nem tartalmazza az egyik peres fél bizonyítékaira utalást”.

Az alperes fellebbezési álláspontja szerint „ugyanerre tekintettel már nem is tartalmazhatja az elsőfokú bíróság ítélete az azon okokra hivatkozást, amelyek miatt a bíróság valamely tényt nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte”.

Az alperes a fellebbezésében a továbbiakban a., b., c. pontokba szedve - 7 oldal terjedelemben részletesen indokolva - kifejtette, hogy álláspontja szerint, melyek az

elsőfokú bíróság ítéletének tévedései illetőleg fogyatékoságai; a T-Com hálózattal kapcsolatos pótmunka igény elbírálása (a); a bankgarancia meghosszabbításával kapcsolatos költségek elbírálása (b); a csapadékcatorna építési költségek elbírálása (c) körében. Az e körben „leírtakra tekintettel” kérte, hogy a fellebbviteli bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helyezze hatályon kívül a Pp. 252. §-ának (2) bekezdése alapján, figyelemmel a Pp. 220-221. §-ában foglaltakra.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében arra hivatkozott, hogy az alperes perjogi kifogásai alaptalanok, mert az ítélet megfelelt a Pp. 220-221. §-ában foglaltaknak. Érvelése szerint az alperes fellebbezési állításával szemben az elsőfokú bíróság ítélete következetesen és precízen megjelölve tartalmazza a számba vett bizonyítékokra való hivatkozást a megfelelő szöveghelyeken. Ezen kívül pedig külön is rögzíti az alperes ellenkérelmét alátámasztó érveit, a szakvéleményre tett alperesi észrevételeket és azok alapján a szakvélemény kiegészítésének tényét, az egyes kereseti kérelmek részletes indokolásánál a vonatkozó alperesi álláspontot és elutasításának okát.

Álláspontja szerint ezért az ítélet per jogilag megalapozott és az eljárás során egyéb olyan eljárási szabálysértés sem történt, ami az elsőfokú tárgyalás megismétlését tenné szükségessé. Utalt arra, hogy a Legfelsőbb Bíróság PK 206. számú állásfoglalása értelmében az indokolási kötelezettség elmulasztása miatt az elsőfokú határozat hatályon kívül helyezésére csak akkor kerülhet sor, ha az elsőfokú határozatból és az eljárás adataiból nem állapítható meg, hogy az elsőfokú bíróság a döntését mire alapította és ezért az érdemi határozat nem bírálható felül. Ez a helyzet a jelen eljárásban nem áll fenn. A per adatokból is és az elsőfokú határozatból egyértelműen kitűnik, hogy az elsőfokú bíróság mire alapította a döntését. Mindezek miatt kérte az elsőfokú ítélet helybenhagyásával az alperes fellebbezésének elutasítását és a másodfokú per költségekben való marasztalását. A felperes az ellenkérelmében a fellebbezés sorrendjének megfelelően részletesen nyilatkozott alperesnek az elsőfokú ítélet érdemi megalapozatlanságával és fogyatékoságával kapcsolatos fellebbezési hivatkozásaira.

Az ítélet tábla a fellebbezést a Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, mivel a felek az erre való előzetes tájékoztatás ellenére a tárgyalás tartását nem kérték.

A fellebbezés alaptalan.

„A polgári perrendtartásról” szóló módosított 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 235. §-ának (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy a fellebbezésben meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a fellebbezés irányul és elő kell adni, hogy a fellebbező a határozat megváltoztatását mennyiben és milyen okból kívánja. Az adott esetben az alperes [a Pp. 73/A-a (1) bekezdésének a) pontja szerinti kötelező jogi képviselő biztosításával] jogtanácsosa útján előterjesztett fellebbezésében a Pp. 252. §-ának (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte, amely fellebbezési kérelem az ítélet táblát kötötte figyelemmel arra, hogy lehetőség van bizonyos esetekben a Pp. 252. §-a alapján a megtámadott határozat hatályon kívül helyezését kérni annak megváltoztatása nélkül (BDT 2009.2052.), ezért az ilyen módon előterjesztett fellebbezést

az alperesnek hiánypótlásra visszaadni nem kellett, illetve a perbeli eljárási jogaival való szabad rendelkezésére tekintettel nem is lehetett.

(A Pp-nek a bíróság polgári perben meghatározott feladatait szabályozó 2. §-ának (1) bekezdését 2000. január 1-jei hatállyal módosító 1999. évi CX. törvény 2. §-ához fűzött miniszeri indoklásában a bíróságnak a polgári perbeli feladataival kapcsolatban rámutatott: a polgári perrendtartásnak azt kell garantálni, hogy a jogvita eldöntésének rendje, az a módja, ahogy a vitás ügy elbírálásra kerül, tisztességes legyen. A korrekt, fair eljárás követelménye a bírói pártatlanságot ugyanúgy feltételezi, mint a formális jogegyenlőséget tényleges jogérvényesítő képességgé alakító állami támogatást. Egyértelművé kívánja tenni a törvényt azt is, hogy az „ügy urai” maguk a felek, ők határozzák meg a per tárgyát és ezáltal a bíróság eljárási mozgásterét.”)

A fellebbezési eljárásban a másodfokú bíróság által meghozható döntésnek Pp. 253. §-a (3) bekezdésében meghatározott korlátai miatt az alperes által előterjesztett fellebbezés alapján az elsőfokú bíróság ítéletének érdemi felülbírlatára lehetőség nem volt. A fellebbezés alapján az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét ezért csak abból a szempontból vizsgálta (vizsgálhatta), hogy a meghozatala során történt-e (elsősorban a fellebbezésben hivatkozott) olyan lényeges eljárási szabálysértés, amely miatt meg kell ismételni az elsőfokú tárgyalást.

Az ítéletábra megállapítása szerint az alperes a fellebbezésében nem hivatkozott az elsőfokú bíróság olyan eljárási szabálysértésére, amely az ítélet kért hatályon kívül helyezését megalapozta volna.

Az alperes fellebbezési hivatkozásaival összefüggésben az ítéletábra általánosságban szükségesnek tartja az alábbiak kiemelését.

A Pp. 252. §-ának (2) bekezdése - az (1) bekezdéstől eltérően, amely a másodfokú bíróság számára az elsőfokú bíróság ítéletének végzéssel történő hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalásra és újabb határozat hozatalára utasítását kötelezően írja elő - akként rendelkezik, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét belátásától függően végzéssel hatályon kívül helyezheti és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasíthatja, ha az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése miatt szükséges a tárgyalás megismétlése, illetőleg kiegészítése. A Pp. - figyelembe véve, hogy a bíróság belátására és a gyakorlatára bízott megállapításról van szó - nem szabályozza kötelező, tételes esetek felsorolásával, hogy mit kell lényeges eljárási szabálysértésnek tekinteni, hanem a bírósági gyakorlatra hagyja annak meghatározását. A jogirodalom azokat az eljárási szabálysértéseket tekinti lényegesnek, amelyek a másodfokú eljárásban nem orvosolhatók, ezért az elsőfokú eljárás megismétlésére, illetőleg kiegészítésére van szükség.

Az adott esetben az alperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság részéről a Pp. 221. §-ának (1) bekezdésében megfogalmazott indoklási kötelezettség többszörös elmulasztása miatt kérte az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését. A Legfelsőbb Bíróság a PK 206. számú állásfoglalás B. pontjában adott iránymutatást arra, miszerint az indoklási kötelezettség elmulasztása miatt az elsőfokú határozat hatályon kívül helyezésére a Pp. 252. §-ának (2) bekezdése alapján csak akkor kerülhet sor, ha az elsőfokú határozatból és

az eljárás adataiból nem állapítható meg, hogy az elsőfokú bíróság döntését mire alapította, és ezért az érdemi határozat nem bírálható felül.

A Pp. 221. §-ának (1) bekezdése szerint az ítélet indokolásában röviden elő kell adni a bíróság által megállapított tényállást az arra vonatkozó bizonyítékok megjelölésével, hivatkozni kell azokra a jogszabályokra, amelyeken a bíróság ítélete alapszik. Meg kell röviden említeni azokat a körülményeket, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, végül utalni kell azokra az okokra, amelyek miatt a bíróság valamely tény nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte. Az ítélet írásba foglalt indokolásának kötelező része a tényállás megállapítása, az úgynevezett jogi indokolás és a bizonyítékok értékelése.

Az ítélet tábla megállapítása szerint az elsőfokú bíróság ítélete - szemben a fellebbezés érveléseivel - mindezeket a Pp. 221. §-ának (1) bekezdésének megfelelően tartalmazza.

Az ítélet indokolásában az elsőfokú bíróság részéről helyesen ismertetett kereseti kérelem és alperesi ellenkérelem alapján (a keresetlevélben, az elsőfokú ítéletben és a fellebbezésben is a., b. és c. pontokkal megjelölt kereseti kérelmek tekintetében) az ügyben elsődlegesen eldöntendő kérdés az volt, hogy a T-Com hálózat kiváltásához a szükséges munkák elvégzése, illetve azok megterveztetése, továbbá a 3+170 - 3+400 km szelvények között az aknák átalakítása, teherelosztó lemez építése és víznyelők kiépítése a gerincvezetékre, valamint a ... és ... csapadék csatornák mélyebb fektetése (az új szakaszok megépíthetőségének biztosítására) részét képezte-e a peres felek között létrejött módosított átalánydíjas vállalkozási szerződésnek. Ettől függött ugyanis, hogy a felperes által elvégzett munkák pótmunkáknak minősülnek-e, és így az ellenértékük megfizetésére a felperes az átalánydíjon felül igényt tarthat-e. Ezt az ítélet 10. oldala utolsó előtti bekezdésében az elsőfokú bíróság is helytállóan rögzítette, meghatározva ezzel azt a logikai rendszert, amely alapján vizsgálta a rendelkezésre álló széleskörű (okirati -, felek által felajánlott tanú- és a perben kirendelt részéről adott szakértői) bizonyítékokat és megállapította az ítélet indokolásának 4-5. oldalán az érdemi döntése alapjául szolgáló tényállást.

A fellebbezés érvelésével szemben az elsőfokú ítélet indokolásának nem a hatályon kívül helyezésére okot adó hiányossága az, hogy nem tartalmazza a perben az alperes által felajánlott bizonyítékok teljes körű felsorolását. Az ítélet a Pp. 221. §-a (1) bekezdésének megfelel, ha az indokolása a tényállás megállapításának alapjául szolgáló bizonyítékokat tartalmazza, feltéve, hogy a bíróság röviden utal azokra az okokra, amelyek miatt valamely tény (felek tényelőadásait) nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte és az egyes hivatkozásokat tévesnek ítélte.

Az adott esetben az elsőfokú bíróság az ítélete indokolásának 11. oldalán kifejtette, hogy mely bizonyítékok (illetőleg azok milyen tartalma) alapján találta alaptalannak az alperes azon védekezését, hogy a közműnyilatkozat birtokában a felperesnek a T. vezetékek védelmével és kiváltásával kapcsolatos tervezési és kivitelezési feladatokat a fix összegű átalánydíjért kellett elvégeznie [ti.: mivel a bizonyítékok értékelése alapján arra a meggyőződésre jutott, hogy ezeknek a sem a tervekben, sem a költségvetésben nem szereplő munkáknak az elvégzésére az alperes képviselői a felperest, 2009 szeptemberében utasították, ezáltal az alperes a munkák elvégzését utóbb megrendelte (58. sorszámú ítélet 11. oldal második bekezdés)]. Az ítélet indokolása 12. oldalán a

negyedik bekezdésében részletesen kifejtette azt is, hogy az alperes tagadásával szemben mi alapján vonta le azt a következtetést, miszerint a M.i út - Z. úti csomópont építésével összefüggésben az általa ismert egy darab kerítés bontásán és egy darab kerítés építésén kívül az alperes további kerítések bontási és építési munkáinak mint pótmunkáknak az elvégzését a felperestől megrendelte, de ezek műszaki szükségessége is felmerült annak érdekében, hogy a kerékpárút a kijelölt nyomvonalon megvalósítható legyen. Ugyanezen az oldalon arról is részletesen számot adott, miszerint L.L.-nak a felperes területi igazgatójának a tanúvallomása alapján jutott arra a ténybeli következtetésre, hogy az alperes által ténylegesen elvégzett csatorna fedlapok átépítése külön megrendelés hiányában is műszaki szükségességből merült fel, ezáltal pótmunkának minősülő munka volt.

Az elsőfokú ítélet e körben kifejtett indokolásának kétségtelen hiányossága, hogy a pótmunkadíj iránti felperesi kereseti igények megalapozottságának jogi indokolása még csak utalást sem tartalmaz arra, hogy a perbeli jogvita elbírálásával az alperes hivatkozása ellenére az elsőfokú bíróság miért nem tartotta alkalmazandó jogszabálynak „A közbeszerzésekről” szóló 2003. CXIX. törvény (Kbt.) alperes által megjelölt rendelkezéseit, illetőleg az alapján kialakult bírói gyakorlatot. Ez azonban az elsőfokú ítéletnek nem a tényállás megállapítást érintő vagy azzal kapcsolatos, (ezért a másodfokú eljárásban pótolható) olyan hiányossága, amely az érdemi határozat másodfokú felülbírálatának önmagában nem képezte volna akadályát. Az indokolási kötelezettségnek ezáltal történt megsértése tehát az elsőfokú bíróság részéről nem minősült olyan eljárásjogi szabálysértésnek, amely a PK 206. számú állásfoglalás B. pontja értelmében az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítását lehetővé tette volna.

Az alperes fellebbezési kérelme által felállított korlátra tekintettel azonban az elsőfokú ítélet érdemi felülbírálatára - ezáltal annak vizsgálatára, hogy a felperes pótmunkadíjként érvényesített kereseti követelése megalapozottságának vizsgálatánál a Kbt. rendelkezéseinek mellőzésére jogszerűen, vagy jogszabálysértéssel került sor - az ítéletablának nem volt eljárásjogi lehetősége.

Az ítéletábla hivatalból sem észlelt az elsőfokú bíróság részéről az ítéletének meghozatala során a Pp. 252. §-ának (2) bekezdésének alkalmazására alapul szolgáló lényeges eljárásjogi szabálysértést.

Ezért - a fent kifejtettekre tekintettel - az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján.

Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, így a jogtanácsosi munkadíjból eredően keletkezett saját másodfokú perköltségét maga köteles viselni.

A Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján pedig köteles megtéríteni a felperesnek a másodfokú eljárásban keletkezett perköltségét.

A felperest a másodfokú eljárásban jogtanácsos képviselte, ezért az ítéletábla a részére másodfokú perköltségként - a Pp. 78. §-a (2) bekezdésében írt rendelkezésre figyelemmel és a töretlen bírói gyakorlat szerint - a Pp. 79. §-ának (1) bekezdése alapján hivatalból, „A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről” szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a)-b) pontja szerint, a 20 667 003 Ft fellebbezési pertárgy érték

alapul vételével, de a (6) bekezdés alkalmazásával 300 000 Ft-ra mérsékelt összegben meghatározott jogtanácsosi díjat állapított meg, figyelemmel a kifejtett jogtanácsosi tevékenységre és arra, hogy a másodfokú eljárásban tárgyalás tartására nem került sor. Ezen összeg megfizetésére az alperest a Pp. 217. §-ának (1) bekezdése szerinti határidőben kötelezte.

Az alperes „Az illetékekről” szóló, többször módosított 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 5. §-ának b) pontja szerint teljes személyes illetékmentességben részesül, ezért az általa le nem rótt - az Itv. 46. §-a (1) bekezdésének hatályos rendelkezése szerint 1 653 360 Ft összegű - fellebbezési eljárási illeték megfizetésére a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése alapján nem kötelezhető, azt a rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

Debrecen, 2013. október hó 10. napján

. Madarász Anna sk a tanács elnöke, Dr. Riczu András sk előadó bíró, Cogoiné Dr. Boros Ágnes sk bíró

A kiadmány hitelül:

Kiadó